

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 411

Leden 1991

Z ROKU NADĚJE (1990) DO ROKU OBAV (1991)

Čekám na O'Hare letišti na odvoz domů. Před dvěma dny jsem byl na audienci na hradě v Praze. Jako ve snu vidím tisíce žárovek ve španělském sále, které se mění v tisíce svíci na Václavském náměstí — celý svět tleská. "Kolik je hodin", přerušuje moje snění mladý muž sedící vedle mne. "Přiletěl jsem z Bruselu a letím do Wisconsinu. Mám belgický čas". "Já jsem přiletěl z Prahy a mám čsl. čas", odpovídám. "Je Československo ještě pod Sověty?", táže se mladík. Návrat do americké reality!

Jaká je čsl. realita? Vstupovali jsme do roku 1990 s nadějí, že:

a) Sovětská okupační vojska co nejdříve opustí republiku a tím se podstatně zmenší možnost silného tlaku ze Sovětského svazu.

b) Červnové volby odstraní komunistickou stranu jako důležitého činitele z politického života republiky.

c) Vítězné politické strany utvoří novou vládu "národního porozumění" ve všech stěžejních zásadách politických i hospodářských.

d) Nová vláda předloží federálnímu shromáždění k schválení návrh ústavy zaručující celistvost republiky a urychleně budou odhlasovány zákony nezbytně nutné ke změně hospodářského systému.

Co se stalo, že r. 1991 bude rokem obav a ne rokem všeobecného uspokojení nad pokrokem sametové revoluce?

a) Sovětská vojska odcházejí podle úmluvy mezi ČSFR a SSSR. Očekává se, že rudoarmějci opustí republiku do konce června 1991. Ale když obava z návratu stalinismu se zmenšovala úměrně s odchodem sovětských vojsk a s postupující demokratizací Sovětského svazu, ředitel KGB Kryuchkov hrubě napadl západní velmoce. Dne 22. prosince prohlásil, že Západ usiluje vnutit Sovětům pochybné ideály (t.j. demokracii a svobodu) a že Amerika dodává jim nakažené obilí. Kryuchkův projev naznačil, že stalinismus je ještě živý a že KGB je hlavní oporou Gorbacheva. Tichý odchod Jakovleva do pense v létě a výmluvná a po celém světě slyšená rezignace Shevardnadzeho dokresluje celý obraz: Gorbachevovy reformy se mají prosadit v rámci komunistické strany, která má zůstat vedoucí silou SSSR (v rozporu s hospodářskými návrhy Jakovleva); Sovětský svaz se má udržet tím čím se zrodil — násilím. Shevardnadze jako Gruzínek — nemohl zůstat ve vládě diktátora Gorbacheva a přihlížet jak sovětská vojska budou potlačovat úsilí Gruzínců o svobodný stát. Na trpící sovětskou zemi, ještě nezahřátou sluncem svobody, padl mrazivý Stalinův stín.

b) Červnové volby vyhrálo Občanské fórum, politické hnutí občanů různé politické minulosti spojených společnou touhou po svobodě. Když svoboda byla utvrzena, rozličnost politického přesvědčení vedoucích osobností OF stává se zárodkem rozdělení, které musí přijít dříve či později. Komunistická strana vyšla z voleb velice zmenšena, ale přece získala druhé místo. Její poslanci, spolu s reformními komunisty OF a s komunisty na vysokých místech v hospodářském systému, budou mít větší podíl a vliv na plánování budoucnosti republiky než bude zdrávo. Na této situaci nesou vinu také ti občané, kteří utvořili a hlasovali pro asi 50 zbytečných stran. Velký počet stran se dá vysvětlit českým idealismem a individualismem, ale hlavně neznalostí jak demokracie pracuje. Svoboda neznamena politickou roztržičnost vedoucí k neschopnosti vládnout, která pak přivodí diktaturu. Nejvyspělejší systém demokracie je majoritní systém dvou politických stran jak se praktikuje hlavně v anglicky mluvících zemích. Klíčové slovo je odpovědnost. Vítězná strana (Anglie), či koalice 2 stran ze 3 (Německo) má plnou moc vládnout podle svého programu a má odpovědnost před celým národem svoje volební sliby splnit. Nesplní-li je, v příštích volbách prohraje. V systému poměrného zastoupení, v němž je proliferace politických stran, koaliční vláda se musí utvořit ze zástupců několika stran. Žádná strana nemůže prosadit svůj program, protože musí dělat kompromisy s jinými stranami. Proto každá strana má výmluvu před svými voliči, že není odpovědná za špatné výsledky, protože ji v tom ty druhé strany zabránily. Čsl. politické strany by se měly utvářet podle evropského vzoru, t.j. 'pravice' by se měla organizovat ve straně 'křesťansko-demokratické' (Německo, Itálie atd.) a 'levice' ve straně 'sociálně demokratické' (Německo, Francie, Španělsko). Členství a spolupráce v evropském společenství bude snadnější když strany budou celostátní a také celo-evropské.

c) Zdá se, že v počervnové vládě "porozumění" existuje jen ve věcech demokratických svobod a nikoliv ve věcech hospodářských. Není tomu tak dávno kdy továrník požadující restituci svého majetku dostal tuto odpověď od vysokého českého politika: "Nic nedostanete, továrna byla jednou znárodněna a zůstane znárodněna." Bylo to řečeno soukromě. Bylo to jen mínění toho politika anebo je to politika vlády? Západní podnikatelé chtějí vědět jakou cestou Československo půjde.

d) Projednávání nové ústavy předcházelo jednání o rozdělení kompetence mezi českou a slovenskou vládou.

Během rozhovoru slovenská delegace kladla požadavky, které zeslabovaly federální vládu. Když je Češi přijali, Slováci přišli s dalšími požadavky, které vyvrcholily v ultimatu p. Mečiara: "Z těchto požadavků nemáme kam ustoupit. Nebudou-li přijaty vrátíme se na Slovensko a vyhlásíme nadřazenost slovenského práva nad právem federálním." Češi opět ustoupili, ale tím zachránili Slováci od národní katastrofy — již po čtvrté za posledních 72 let:

1) V r. 1918 utvoření Československa zastavilo maďarizaci Slovenska. Otevřením slovenských škol od obecných až po universitu začal rozvoj Slovenského národa.

2) V druhé světové válce, Dr. Beneš se souhlasem a podporou slovenských politiků v zahraničí, dosáhl u spojenců uznání Československa v předmichovských hranicích, které byly pak také uznány Sovětským svazem. Kdyby byl Dr. Beneš toho nedosáhl, poražený nepřátelský Slovenský stát by byl pravděpodobně vtělen do Sovětského svazu, kde by zůstal do dnešního dne.

3) V listopadu 1989 byli to Češi, kteří začali sametovou revoluci. Bratislava se přidala o několik dní později. Bez české iniciativy by nedošlo k revoluci a osvobození.

4) 17. prosince 1990, kdy Češi ustoupili Slovákům, zachránili slovenský lid od Slovenského státu. Mečiar a jeho spolupracovníci by vyhlásili Slovenský stát, který by neměl na svých hranicích jediného přítele. Češi by byli rozlobeni a znechuceni; Maďaři a Ukrajinci by prosazovali své nároky na jižní a východní Slovensko a v Polsku by se ozvaly hlasy o připojení částí Tater k Polsku. Slovenský stát by měl potíže nalézt vlivné přátele v zahraničí, protože rozdělení Československa je proti politice Spojených států, Anglie, Francie a jiných. Je to také ignorování rady Svatého Otce. V senátu USA měli separatističtí Slováci jen jednoho zastávce, ale i ten byl vždy pro celistvost Československa. Maďaři mají ve Washingtonu mnohem silnější vliv nežli mají slovenští separatisté. V r. 1990 se Maďarům podařilo umístit bustu Lájose Kossutha (bojovníka proti Habsburské monarchii a utlačovatele Slováků, Ukrajinců, Rusínů, Rumunů, Slovinců a Chorvatů) v kapitolu ve Washingtonu. Čsl. Národní rada americká nyní usiluje, aby se této pocty dostalo Tomáši Masarykovi.

V poměru Čechů a Slováků zůstává otevřená otázka — je prosincová dohoda krokem od konfrontace ke spolupráci ve federaci obou národů, a nebo je to úmyslné zeslabení federace, aby mohla být snadněji přetvořena na konfederaci? Od konfederace je jen krůček k rozdělení státu. Overtura je za námi. Dirigentem koncertu, který začíná (jednání o ústavu) má být federální shromáždění, podle ústavy nejvyšší zákonodárný sbor federace. Podle přehledu veřejného mínění 83% Slováků si přeje žít s Čechy ve společném státě.

Bude-li jednání o ústavu mařeno neustálými konfrontacemi, slovenský lid by měl být povolán, aby se v referendu vyjádřil pro rozdělení či zachování Československa. Slovenští i čeští politici by se pak měli podřídit vůli slovenského lidu. Nejistota o budoucnosti republiky nesmí dlouho trvat. Politická stabilita a právní jistota jsou základními kameny budování svobodné a prosperující federace.

Česko-slovenská problematika přehlušila bolestný výkřik Moravy. Komunistická vláda v r. 1949 ve své snaze zcentralizovat všechnu moc v Praze, zrušila Moravsko-slezskou zemi a krajským zřízením vymazala tisícileté, historické hranice Čech a Moravy. Morava se stala vzdálenou a zapomenutou provincií Prahy. Polovina státního důchodu pryč šla na Slovensko a značná část druhé poloviny byla spotřebována Prahou. Zbytek byl rozdělen mezi český venkov, Moravu a Slezsko. Zanedbaná moravská města jsou němým svědkem "Pragocentrismu". Moravané chtějí, aby příjem z celonárodního produktu byl úměrný k jejich přínosu ("každý za své"). Také si přejí, aby moravské věci se rozhodovaly v Brně a ne v Praze. Kam se mají občané odvolat z rozhodnutí okresu? Do Prahy? Brno je bližší. Morava, rodná země Tomáše Masaryka a Jana Ámose Komenského, Velehradu, Moravských bratří, země věrná koruně české (Bílá Hora!) si zaslouží lepší úděl.

Doufejme, že v r. 1991 v českých zemích i na Slovensku zvítězí rozum nad neuvážeností, spolupráce nad spory, vlastenectví nad cizí ideologií a láska nad zlobou. Přejeme všem občanům "staré vlasti", aby jejich i naše obavy se rozplynuly v porozumění všech složek obou národů, že se vzájemně potřebují, že v jednotě je velikost a v rozdělení malost. Všechny národy si nejsou rovné, jsou národy malé a velké, slabé a silné, chudé a bohaté. V době krize, silné národy dají vědět těm malým kdo poroučí a kdo poslouchá. Věřme tedy, že ČSFR zůstane silnou federací, která se může stát pátým největším průmyslovým státem v Evropě a že se nerozdělí na dva malé, málo významné státečky.

— Dr. L. Rozbořil

— UPOZORNĚNÍ —

XXI. SOKOL USA SLET

a mezinárodní gymnastická kompetice se bude konat 26.—29. června 1991 v Indianapolis, Indiana v Convention Center.

17. LISTOPAD 1939 A 1989

Národ, který neuctívá své mučedníky, neoslavuje své hrdiny a nenásleduje mravní a politický odkaz velikánů svých dějin, nemá budoucnost.

Po 42 let jsme byli svědky jak čsl. komunisté ve službách cizí ideologie zapomněli na pravé mučedníky 17. listopadu 1939, pronásledovali a věznili studenty, kteří bojovali v letectvu a armádě v zahraničí anebo odolávali nacistickému nátlaku v německých koncentračních táborech. 17. listopad 1939 "Mezinárodní Den Studentstva" musil být přemalován z barev červené, modré a bílé na barvu rudou a propagačně zneužit pro komunistické cíle.

Právými mučedníky byl Jan Opletal a 9 členů Ústředního výboru Národního svazu studentstva, Adamec, Černý, Frauwirth, Klíma, Kouba, Matoušek, Skorkovský, Šafránek a Weinert, kteří byli toho smutného rána nacisty zastřeleni na ruzyňském letišti. Komunisté na tuto devítku zapomněli, protože ani jeden z nich nebyl komunistou.

Studenti v armádě a letectvu v Anglii obnovili Ústřední svaz studentstva v zahraničí a dokázali uznání 17. listopadu za Mezinárodní den studentů všemi studentskými organizacemi 14ti národů bojujících proti Hitlerovi. Předseda, Dr. Václav Paleček byl doma odměněn komunisty 20-letým rozsudkem žaláře v Jáchymově, Ing. B. Šulc, Lubor Zink, Dr. M. Macháček a Dr. L. Rozbořil, musili odejít do zahraničí, aby se vyhnuli vězení.

Před rokem, 17. listopadu 1939, čeští studenti vyšli do ulic manifestovat pro svobodu národa. Výsledky jejich manifestace jsou známy po celém světě.

A letos jsme se sešli v Praze, 3 generace studentů z r. 1939, 1968 a 1989, abychom si zavzpomínali na bouřlivé události posledních 50ti let a hlavně, abychom uctili naše kamarády a kolegy, kteří položili své životy na oltář vlasti.

V pátek 16. května jsme položili věnec u Hlávkovy koleje na památku Jana Opletala (v 10 hod.) a o hodinu později byl položen věnec u sochy sv. Václava se vzpomínkou na zastřelené členy Ústředního výboru NSČS. Ve 12 hod. jsme byli představeni rektoru Karlovy university Dr. R. Paloušovi a naslouchali jeho proslovu. Na universitu jsme se vrátili v 13.30, abychom byli přítomni zahájení výstavy o 17. listopadu 1939. Opět jsme hovořili s rektorem Dr. Paloušem a také s ministrem školství p. Vopěnkou.

Odpoledne v 15.00 hod. jsme navštívili na Smíchově shromáždění studentů "koncentračníků". Ve velikém sále jich bylo něco přes 200. Scházejí se tam měsíčně, aby přátelství, která byla ukována v nacistických táborech, udržovali a upevňovali. My, zahraniční hosté, jsme jim byli představeni a odpověděli jsme na jejich dotazy.

Večer jsme byli v Národním divadle, hráli Smetanovu operu "Čertova stěna".

V sobotu 17. listopadu jsme se vydali na Václavské náměstí v 13.00 hodin. Bezpečnostní opatření nařízená Američany byla velmi důkladná. Příchod na náměstí byl povolen jen Opletalovou třídou. Ten nával je těžko si představit. Nikdo nemohl vstoupit na náměstí od sochy sv. Václava. Davy byly vzdáleny 50 až 60 metrů od malé tribuny, z které měli mluvit oba presidenti, Bush i Havel. Na střeších budov byli policisté. Odhady o počtu občanů se pohybovaly od čtvrt do půl miliónu.

Byl jsem na tribuně tisku a TV spolu s L. Zinkem a Dr. Sommrem, jednatelem Svazu protifašistických bojovníků

(nové vedení). Odešli jsme po 15 hod., abychom došli včas na Hrad k audienci s presidentem Havlem. Dorazili jsme k hlavní bráně v době, kdy přijela presidentská motorkáda. Asi v 17 hod. vešel do sálu president Havel, bez ceremonie, zcela lidově. Náš vedoucí presidenta oslovil a vysvětlil mu kdo jsme. President krátce odpověděl a pak jsme mu byli, jeden po druhém, představeni. Potřásl nám rukou. Ke konci, když ho jeho sekretářka odvolávala, požádal jsem o slovo a pozval jsem p. presidenta do Chicaga. President odpověděl, že v dohledné době nebude mít volný čas. Pak odešel.

Naše skupina studentů, starých i mladých (asi 40) jsme vstoupili do "španělského" sálu, abychom se účastnili recepce pro presidenta Bushe. Španělský sál je úchvatný a nezapomenutelný. Z vysokého stropu visí řady 'chandelierů' s tisíci malých žárovek, bílé stěny s vysokými okny, inu sál pro císaře a presidenty. Sál se naplnil asi tisícem hostů. Oba presidenti vstupují na pódium, aby přednesli své projevy. Je to historická chvíle, George Bush je prvním americkým presidentem, který navštívil Československo od počátku republiky a který po prvé mluvil na Hradě českých králů. Jsme dojati vážností a kouzlem okamžiku. Nikdy se Spojené státy nezdály tak blízké Československu jako tohoto večera.

Kruh našich životů, který začal 17. listopadu 1939 násilím nacistů se uzavřel 17. listopadu 1990 úsměvy dvou presidentů. Pro sebe nemáme již žádné přání. Studentům hrdinům ze 17. listopadu 1939 přeje mnoho zdarů, mnoho úspěchů v jejich obtížném úkolu vést národ k lepší budoucnosti.

— Dr. L. Rozbořil

VÝZVA K POMOCI ČESKOSLOVENSKU

V první i druhé světové válce Češi a Slováci v Americe prostřednictvím svých krajanských organizací mezi sebou vybrali značné částky pro osvobození své staré vlasti, pro poválečnou pomoc a pro upravení československé demokracie v duchu amerických ideálů.

Ve stejném duchu dnes Československá národní rada americká zahajuje novým rokem sbírku na fond "Američané Československu" (Americans for Czechoslovakia), z kterého budeme podporovat činnost, směřující k obnově Masarykovské demokracie v Československu.

Vyzýváme proto všechny své členy a složky, všechny krajanské organizace a jejich členy i všechny ty, kdo patří do rodiny Čechoslováků v Americe, aby na tento fond přispěli. Sbírká bude uložena v Americe a peníze budou uvolňovány případ od případu podle nestranných a nepolitických měřítek.

Šeky a dary zasílejte na šekové konto: "Americans for Czechoslovakia"; na adresu: Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, Illinois 60650.

Prosíme oznamte včas
změnu adresy

BUDOVNÍ STÁTU

Přehledy československé politiky od 1. do 30. listopadu 1990

JEDEN ROK VE SVĚTĚ

Znovu svobodné Československo stálo po 17. listopadu 1989 nejen nad troskami vnitřní politiky, ale nad totálně devastovanými vztahy s celým světem. Bylo nutno začít budovat od základu zničené a deformované styky se všemi sousedy i s ostatními zeměmi, a to na nových zásadách, opírajících se o filozofickou koncepci, která vychází z historických, kulturních a politických tradic a z polohy Československa, s přihlédnutím k současné situaci ve střední Evropě.

Vstup osvobozeného Československa na mezinárodní scénu byl vítězoslavný, jak dosvědčovalo nadšené přijetí jeho prezidenta ve všech zemích, které navštívil. Všeobecný jásot nad vzkříšením československé demokracie nebyl náhodný; jeho kořeny byly hluboké. Vedoucí politikové západních zemí, ať jakkoliv vítali postupné odstraňování komunismu v jiných státech střední a východní Evropy, nezapomněli, že žádný z těchto států nemá tradici demokracie, že hnací silou jejich politiky bude spíše nacionalismus než lidská práva, že v dobách minulých krizí se uchýlovaly k vojenským nebo jiným diktaturám jako cesty k řešení a že mezi nimi Maďarsko i Polsko se ochotně podílely na zničení Československa Německem. Způsob, kterým byl proveden převrat a rychlost, s kterou byli komunisté zbaveni vlivu ve vládě, utvrzovaly pozorovatele v názoru, že na scénu vstoupil konsolidovaný činitel s bezvadnou demokratickou minulostí, tradicí a zkušeností, který bude mít důležitou úlohu v obtížném období přechodu celé této oblasti včetně Sovětského svazu do nového společenského, hospodářského i mezinárodního řádu. Z toho důvodu byly s vážností i sympatiemi přijímány také ty velkorysé koncepce československé zahraniční politiky, které se rozcházel s koncepcemi vedoucích západních mocností, t.j. Spojených států a Velké Británie, zejména pokud jde o úlohu NATO a americký vliv v Evropě.

Československá zahraniční politika tak měla možnost se rozvinout na čtyřech rovinách: (1) světové, (2) v oblasti států, které podepsaly Helsinské dohody, (3) v Evropském společenství a (4) ve střední Evropě. Tyto roviny se vzájemně ovlivňují, ale také si v jistých bodech odporují. Vnitřní rozpor je mezi konsolidací Evropy a posílením Helsinského procesu. Konsolidace Evropy v tom smyslu, v jakém ji koncipuje Evropské společenství, směřuje k vytlačení nebo aspoň omezení vlivu Spojených států a Sovětského svazu. Úspěch této politiky do jisté míry neguje možnosti Helsinského procesu, který je odvislý od tlaku, vyvíjeného společně Spojenými státy a Sovětským svazem, na státy, porušující lidská práva; Evropské společenství tuto mocenskou váhu nemůže nahradit. Vyloučení obou nadvelmocí z Evropy kromě toho ohrožuje jejich geopolitické zájmy: po jejich odchodu ze scény bude Evropa organizována sjednoceným Německem. I když se jeho "Drang nach Osten" omezuje současně na pronikání hospodářské, je v povaze věci, že v jeho zápětí půjde vliv kulturní a politický a — podle vývoje situace ve východní Evropě — možná i vojenský.

Začlenění Československa do t.zv. Pentagonálie, regionálního sdružení Itálie, Rakouska, Maďarska, Jugoslávie a Československa, je v souladu s jeho geopolitickým zájmem organizovat podunajskou kotlinu, ke které patří. Mezi státy, s kterými se tak Československo úzce spojuje, je i Jugoslávie, jejíž přijetí Evropským společenstvím je v dané situaci vyloučeno a jejíž plnění závazků, plynoucích z Helsinské dohody, je pochybné. Také politika přátelství se sousedy zahrnuje vnitřní rozpory: s Maďarskem existuje napětí kvůli maďarské menšině ve Slovensku, s Polskem kvůli omezení pohraničního styku, se Sovětským svazem kvůli dodávkám ropy a omezování vstupu sovětských občanů do Československa, a s Německem se vynořilo nedodržení smluv uzavřených s bývalou NDR a otázka odsunu Němců, vyvolaná zbytečně z československé strany bezdůvodnými projevy pokání a přehnané sebekritiky.

Během uplynulého roku si československá politika postavila za hlavní úkol vrátit Československo do Evropy co nejrychleji. V rámci integračního evropského vývoje byly navázány styky s Radou Evropy a s Evropským společenstvím. Současně byly přehodnoceny vztahy k zemím RVHP a Československo přispělo podstatně svou iniciativou k přeměně tohoto vojensko-politického paktu v nový mezinárodně-politický útvar, který by měl odpovídat současnému vývoji k uvolnění a překonání politické bipolarity v Evropě i ve světě. Československá politika se začala podílet činně na t.zv. Helsinském procesu, který rozhodující měrou přispěl k pádu totality ve východní Evropě. V týdnech polistopadového nadšení vypracovalo Československo velkorysou koncepci nového evropského uspořádání. Později, aniž by opustilo tuto globální koncepci, se jeho diplomacie začala věnovat aktuálním úkolům a plánům, které byly bezprostředně důležité a realizovatelné. Bylo úspěšně jednáno s představiteli Rady Evropy o blízké přípuštění Československa do Evropského společenství, bylo obnoveno československé členství v Mezinárodním měnovém fondu a Spojenými státy mu byla přiznána doložka nejvyšších výhod a uzavřena hospodářská dohoda. Až příliš velkoryse koncipovaná zahraniční politika Československa z první poloviny tohoto roku se po vzniku krise v Perském zálivu, rozpadu trhů v rámci RVHP a přiškrcení kohoutku ropovodu ze SSSR výrazně zrealizovala a návštěvy československých představitelů nyní nesměřují jen do center světové a evropské politiky, ale spíše do zemí, které mají něco společného se zdroji ropy, kapitálu či trhy pro československé hospodářství.

Československá diplomacie se stále těší poměrně značné prestiži, ale zdaleka ne takové, jakou měla. Prezident Havel, ministr Klaus i ministerský předseda Mečiar v posledních měsících poukázali na to, že ochota podpořit Československo finančně poklesla takovou měrou, že to ohrožuje zdar hospodářské reformy. Tento pokračující pokles jde souběžně s růstem pochybností, zda Československo je skutečně tím, co si svět představoval: stabilním emancipovaným demokratickým státem v oblasti, jež by se mohla z důvodů geopolitických, národnostních či ekonomických stát zdrojem mezinárodního napětí. Tyto pochybnosti jsou jednoznačně vyvolávány poměry na Slovensku: jednak nedemokratickým vystupováním bojovné nacionalistické menšiny, jednak stálým rozšiřováním pravomoci Slovenské republiky na úkor společného státu.

Není proto náhodou, že vedoucí osobnosti mezinárodního života — předseda Komise ES Delors, francouzský prezident Mitterrand, britská premiérka Mrs. Thatcher a naposled americký prezident Bush — jedna za druhou putovaly do Československa, aby tam s větší či menší mírou taktu naléhaly na nutnost uchovat jednotu Československa jako silného, demokracii oddaného státu. Jejich postoj charakterizoval Mečiar v rozhlasovém interview dne 6. listopadu takto: říkají nám, to je vaše věc, vyříd'te si ji, jak chcete; my se do toho nebudeme míchat — ale spolupracovat s námi nechtějí.

Napsal Dr. V. Chalupa
Vybráno z "Přehledů"

VŠEOBECNÁ ČESKOSLOVENSKÁ VÝSTAVA V PRAZE 1991

Tato neobyčejná událost se bude konat na výstavišti ve Stromovce od 15. 5. 1991 to 28. 10. 1991. Výstava navazuje na první průmyslovou výstavu na evropském kontinentě, konanou u příležitosti korunovace Leopolda II. českým králem v roce 1791 a o sto let později na Zemskou jubilejní výstavu v roce 1891. Obě výstavy ukázaly ve své době vyspělost českých podnikatelů, jejich továren a celého českého průmyslu. Výstava 1991 má navázat na tyto tradice a ukázat co naši lidé dokázali za posledních sto let.

Motto výstavy je: "Svět ve kterém chceme žít." Má probudit sebevědomí národa, víru ve vlastní síly, nadšení a chce shromáždit doklady o vyspělosti a schopnostech lidu našich zemí a poukázat na dosažené výsledky za posledních sto let.

Výstava chce shromáždit všechny složky, které mohou přispět k záměru dovést Českou a Slovenskou Federativní Republiku v co nejkratší době na úroveň vyspělých zemí světa. Chce být místem a příležitostí k obnovení přerušených vazeb s Čechy a Slováky žijícími v zahraničí. Proto pořadatelé výstavy se obracejí na všechny naše krajany v jakémkoliv oboru věd, průmyslu, zemědělství, služeb, umění, sportu atd., aby podpořily svými náměty a prostředky realizovat tento unikátní projekt na úrovni opravdu světové.

Měsíc červenec je speciálně určen pro osvětovou expozici a jeden celý pavilón je věnován krajanskému hnutí, po kulturní i komerční stránce. Krajani z celého světa jsou vítáni k návštěvě a hlavně k předvedení svých spolků a jejich aktivit ať uměleckých či sportovních. Na př. vystoupení zahraničního sokolstva je vítáno. Agentura CHOICE v Praze zajistí vystoupení organizačně (ubytování a přesuny) i dramaticky. (Choice, ing. Karel Štědrý, Doubkova 6, 150 00, Praha 5, tel. 42-5-540884).

Vyzýváme všechny krajanské organizace v USA a v Kanadě, aby se zúčastnily této velkolepé výstavy a aby ji též propagovali mezi svými členy a mezi podnikateli, obchodníky, kteří mají zájem o podnikání v Československu a v ostatních zemích bývalé Východní Evropy.

Informace o výstavě:

V USA: Čs. Národní rada americká, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL. 60650. Tel. 708-656-1117. Br. Ing. Roman Berka.

V ČSFR: Komisař výstavy Ing. Radim Menšík, direktor Dušan Pavlů, Výstaviště, P.O.B. 79, 170 00 Praha 7. Tel. 42-2-382097.

Fond výstavy: účet u Československé obchodní banky č. 3483-891/000. Adresa: Praha 1, Na příkopec.

TŘI OTÁZKY PRO PREMIÉRA

• *Pane předsedo české vlády, začínáme vydávat čtrnáctideník Český dialog, který chce vyvolat a udržovat dialog mezi Čechy žijícími ve světě a mezi Čechy žijícími v Československu. Věříte spolu s námi, že by to mohl být dialog zajímavý a užitečný?*

Určitě. Na svých cestách do zahraničí — nebylo jich tak moc — jsem se setkal také s krajanskými komunitami. V severní Itálii, v Bavorsku a hlavně v USA. Zejména ta americká na mně zapůsobila hlubokým dojmem. V USA totiž existují jakési "druhé Čechy" se svou vlastní historií, která je poněkud jiná než historie těch "prvních Čech", ale obě se podivuhodně prolínají. Odmyslím teď záměrně od zdejších očekávání, bohužel občas povrchně prospěchářských. Kdo totiž myslí hlavně na to, že by nám mohli zámožnější krajané pomoci především hmotně. Oni nám ale mohou pomoci i jinak: tím, že nám budou říkat něco o nás. Vidí nás jinak a my tuze potřebujeme umět se vidět.

• *Co byste vy osobně odpověděl tomu, kdo by se podivil, proč český a ne československý dialog?*

Oba druhy dialogu mají své odůvodnění, oba jsou potřebné. Proč tedy vylučovat jeden z nich? Národní vědomí ještě neznamená nacionalismus. Existuje-li český jazyk, české dějiny, česká kultura, existuje patrně i český národ. V posledních desetiletích jsme si zvykli své češství jaksi "rozpouštět" ve své československosti. Museli jsme bohužel dostat štulec zvenčí, ze slovenské strany, abychom si uvědomili, že to obojí není totožné. Takže přirozeně — také český dialog.

• *A konečně — co byste si rád v Českém dialogu přečetl?*

Ale to je přece jasné — dialog. Vybráno z Čs. dialogu

Z NAŠÍ KORESPONDENCE

Vážený pan

Dr. Leopold S. Rozbořil

627 S. Saylor Ave.

Elmhurst, IL 60126, USA

V Praze dne 1. listopadu 1990

Vážený pane doktore,

dovolu, abych touto formou vyjádřil upřímné poděkování Vám i Československé radě americké. Velmi oceňuji Vaši

iniciativu a ochotu pomoci, které vedly k daru tolik potřebného fibroskopu pro nemocnici Na Františku v Praze I. Díky především za naše pacienty!

S upřímným pozdravem,

MUDr. Martin Bojar, CSc.

Ministr zdravotnictví České republiky

ZPRÁVY ODBOČEK A OBLASTÍ

ČŽNR V EXILU SKONČILA SVOJI ČINNOST

Začátkem listopadu t.r. svolala Československá ženská národní rada v exilu mimořádnou valnou hromadu, aby projednala rozhodnutí týkající se článku XX. jejich stanov, který zní: "Poslání ČŽNR v exilu bude zásadně splněno obnovením demokratické vlády v Československu. V tom případě je ČŽNR v exilu povinna provést obligatorně svoji likvidaci".

Schůze proběhla v důstojném a přátelském duchu a jak předsedkyně Rozina Nehasilová, tak jednatelka Věra Rokničová ve svých zprávách zhodnotily práci ČŽNR, která v exilu trvala skoro 40 let — od skromných začátků v padesátých letech, přes roky úžasné produktivní, když ČŽNR pořádala 4 až 5 podniků ročně. Byly to společenské, taneční i kulturní večery, byly to letní pikniky jak pro širokou veřejnost, tak pro členstvo, byly to nezapomenutelné vánoční bazary, byly to přednášky, Dny vzájemnosti, protestní průvody, vzpomínkové večery, umělecké výstavy na Navy Pier a mnoho jiných podniků. Členky Československé ženské národní rady v exilu byly pracovité, pilné, snaživé, obětavé a nesmírně štedré. Podle zprávy pokladní, sestry Milady Fastové, Československá ženská národní rada v exilu za dobu svého trvání rozdala více než 105 tisíc dolarů. Jsou v tom zahrnuty dary uprchlíkům v Evropě, stipendia a podpora škol, časopisů a organizací, které pracovaly proti komunismu, dary jednotlivcům a rodinám emigrantů, kteří začínali nové existence v Americe, podpora dobročinných spolků a konečně v posledním roce byla to i pomoc nově se rodícímu Československu.

Členky Československé ženské národní rady v exilu chtějí těmito řádky poděkovat naší veřejnosti za její podporu a návštěvy našich podniků, všem dárcům pečiva, kterým po léta obohacovali naše stánky, všem maminkám, které pomáhaly při bazarech, členům pánského odboru za jejich vydatnou pomoc, kde ženské síly nestačily, a nakonec našemu oblíbenému mikulášovi Sávovi Rakničovi, za jeho nezapomenutelné proslovy jak k dětem, tak k dospělým.

V závěru listopadové mimořádné valné hromady jednatelka Věra Rokničová shrnula činnost ČŽNR v exilu v následujícím projevu: "Naše organizace byla po mnoho let vedoucí a důležitou složkou naší exilové a krajanské rodiny. Během našeho trvání (skoro 40 let) jsme měly 4 obětavé a loyální předsedkyně, sestry Svrčková, Ferjenčíková, Friedová a Rozina Nehasilová, které s láskou a nezištně spolupracovaly s výborem a členkami a vedly naši organizaci k velkým úspěchům, vysokým metám, finanční stabilitě, a po všechna léta naší existence se snažily, abychom byly platnými členy jak naší exulantsko-krajanské, tak i naší americké společnosti. Vždy jsme se snažily šířit jméno našeho národa a sloužit jako skromný vzor ostatním spolkům s naší svorností, ukázněností, vzájemným přátelstvím, radostnou prací a láskou — hlavně láskou k našemu

národu. Československá ženská národní rada v exilu může být právem hrda na svou minulost v exilu a budou-li se kdy v budoucnu psát dějiny exilové práce, věřím, že naše organizace zaujme důležité místo mezi vedoucími činiteli 1948 exilu.

Naše práce v exilu končí obnovením demokratické vlády v Československu. V naší vlasti se před rokem stal zázrak, zázrak, na který jsme čekaly 40 let. My zde dnes přítomné musíme být osudu vděční, že jsme se toho dočkaly, neb hodně našich sester se nedožilo té sametové revoluce, toho nadšení a hrdinství našich mladých studentů a splnění snů o osvobození Československa od komunistické nadvlády. Děkuji Vám za vaši spolupráci a oddanost a doufám, za nás všechny, že s radostí a hrdostí budeme svědky zdárného vývoje svobodného, spravedlivého a demokratického Československa."

Věra Rokničová

* * *

Československá národní rada americká vyslovuje srdečný dík za mnohaletou podporu jak finanční tak i morální, kterou nám během 40 roků Československá ženská národní rada v exilu dala. Zvláštní dík poslední předsedkyni ČŽNR v exilu sestře Rozině Nehasilové a celému předsednictvu ČŽNR v exilu.

Z WASHINGTONU

Spomienka na dr. Miladu Horákovú

V piatok 9. novembra 1990 uskutočnilo sa na americkej univerzite v hlavnom meste Spojených štátov Washington, zhromaždenie krajanov ktorí si pripomenuli pamiatku jednej z obetí komunizmu, poslankyne Národného zhromaždenia v povojnovom Československu, dr. Milady Horákovej. Stretnutie sa uskutočnilo z iniciatívy Amerického Sokola, Washington D.C. Spoluporiadateľmi akcie boli Sokol USA, Spoločnosť pre vedy a umenie vo Washingtone D.C. a Československá národná rada americká. Hlavným bodom večera bol dokumentárny film o živote dr. Milady Horákovej a o súdnom procese proti nej. Film natočil pre pražskú televíziu režisér Jan Mudra. Ešte pred jeho premietaním však odznel úvodný prejav, ktorého autorom bol starosta Sokola Washington D.C. plukovník Jaroslav Kašpar-Pátý. Keďže sa však pre chorobu nemohol večera zúčastniť, jeho prejav prečítala dlhoročná hlásateľka pražského rozhlasu, nemeckého rozhlasu Deutschlandfunk a Hlasu Ameriky pani Hana Neovská. Plukovník Pátý v prejave pripomenul, že po nástupe komunizmu v Československu tento režim uväznil 200.000 ľudí, 8 tisíc osob zavraždil a utrpenie, ktoré spôsobil rodinám a známym politicky prenasledovaných nemožno vobec opísať slovami. Nenásilná revolúcia v novembri minulého roku znamenala pád tohto totalitného režimu, napísal Jaroslav Kašpar-Pátý v prejave, ale posledné správy prichádzajúce z Československa nie sú príliš potešujúce. Mnohí z tých politických väzňov, ktorých komunistický režim odsúdil a poslal do väzenia, nie sú ešte stále rehabilitovaní a tí, ktorí ich tam posielali, týrali a odsudzovali sú ešte stále v dôležitých úradoch a požívajú nemalé výhody. Prejav plukovníka Kašpara-Pátého v závere vyjadril nádej, že v tomto smere dojde čo najskor k náprave. Po prečítaní prejavu nasledovalo premietanie spomínaného dokumentárneho filmu režiséra Mudru o dr. Milade Horákovej. V krátkosti načrtnol jej životnú dráhu a nesmierne lásku k vlasti. Dr. Miladu Horákovú vykreslil ako nasledovníčku politického odkazu prezidenta Masaryka a

Eduarda Beneša. Zdorazňuje sa v ňom, že už za okupácie bola dr. Milada Horáková väznená a súdená Nemcami, ktorí ju odsúdili na trest smrti, ale neskôr rozsudok zmenili na osem rokov väzenia. Film pripomína aj skutočnosť, že po oslobodení sa dr. Horáková s novou vervou vrhla do politickej činnosti. Sleduje jej osud po tom, čo moc uchvátili komunisti, ktorí po nejakom čase dr. Horákovú uväznili a odsúdili na smrť. Avšak na rozdiel od nemeckých nacistov, ktorí ju nepopravili, komunisti dokázali svoju beštialitu a dr. Miladu Horákovú v roku 1950 popravili za tzv. vlastizrady. Film obsahuje archívne záznamy natočené z procesu s dr. Miladou Horákovou, rozprávanie jej spoluväzňov, ktorí ešte ostali na žive ako aj jej sestry a dcéry Jany. Po premietnutí filmu sestra dr. Milady Horákovovej pani Věra Tumová odpovedala na otázky prítomných na ktorých film hlboko zapôsobil. Početná účasť krajskej verejnosti z Washingtonu a jeho okolia dokázala, že Česi a Slováci žijúci v Spojených štátoch nezabudli na obeť dr. Milady Horákovovej.

J.K.

ZEMŘEL ZDENĚK ZEMÁNEK

3. ledna 1991 zemřel po těžké nemoci Zdeněk Zemánek, předseda odbočky v Orange County, Kalifornie. Zdeněk byl velmi oblíbený jak v zaměstnání, tak i ve veřejném životě a proto se s ním přišlo rozloučit mnoho přátel v neděli večer do kostela St. Mary's By The Sea v Huntington Beach. A na druhý den, v pondělí 7. ledna, opět mnoho přátel doprovodilo Zdeňka na hřbitov. Nad hrobem se rozloučil se zesnulým přítelem tajemník Katolické misie Sv. Cyrila a Metoděje a člen Československé Národní Rady Americé, odbočky Orange County, pan Bruce J. Korbar. A nakonec přítomní zazpívali čs. národní hymny.

Zdeněk Zemánek se narodil 16. února 1931, v rodině s vlasteneckou tradicí, v městečku Stará Paka u Jičína, v malebném kraji Čech. Když nadaný hoch dostudoval a stal se učitelem v Karlových Varech, přišla rudá krutovláda. Její obětí se stal i Zdeňkův přítel, který byl ubit v komunistickém kriminále. Avšak charakterního muže jako byl Zdeněk nemohli komunisté získat ani sliby ani hrozbami a perzekucí; měl i zakázáno pilotovat motorová letadla, ačkoliv létání byla jeho záliba.

V červnu 1958 se oženil a v listopadu téhož roku uprchl s manželkou Annou v letadle, které sám pilotoval. Po krátké době v Anglii, manželé Zemánkovi přišli v roce 1962 do Kalifornie.

Přes počáteční obtížné začátky v novém prostředí a s malými dětmi, Zemánkovi se aktivně účastnili krajského života, a brzy získali uznání a přátelství mezi krajany i americkými spoluobčany.

V roce 1983 byl Zdeněk Zemánek jedním ze zakládajících členů naší odbočky. Rok nato byl zvolen předsedou a zůstal jím až do svého předčasného skonu. V roce 1985 spoluorganizoval úspěšnou protikomunistickou manifestaci, které se zúčastnili poslanci Kongresu a kalifornské sněmovny, zástupci sdělovacích prostředků a přes 4,000 lidí. Pomáhal potřebným krajanům materiálně a hledal pro ně ubytování, práci a pomáhal při styku s úřady.

Zdeněk nadšeně uvítal pád komunismu ve staré vlasti a organizoval finanční pomoc demokratickým silám. V červnu a v červenci minulého roku manželé Zemánkovi navštívili Československo poprvé po třiceti letech. Po návratu do Kalifornie Zdeněk plánoval co dělat a hlavně jak pomoci čs. lidu. Bohužel, zákeřná nemoc přerušila jeho práci.

Zdeněk Zemánek byl hluboce věřící člověk. S pomocí Boží překonával i nejobtížnější chvíle pozemského života, kterých nebylo málo. Ale po jeho boku vždy stála jeho manželka Anička a Bůh jim dal tři hodné děti, které mluví česky, studují na kalifornských univerzitách, a vždy dělali svým rodičům radost.

Zdeňkovým odchodem jsme ztratili spolehlivého přítele, skromného a milého člověka a věrného vlastence této země i té malé země uprostřed Evropy.

Čest jeho památce!

ffv

Seznam dárců na fond "Americans for Czechoslovakia"

Sokol Miami	\$ 25.00
Marie Samsinak k uctění památky nedávno zesnulých čl. vlastenců a mých přátel	50.00
Jana Šrámková k uctění památky otce Jana Šrámka	50.00
Pozůstalost pana B.	4000.00
Emily Koncel.....	50.00
Mildred Koncel.....	50.00
Mr. & Mrs. W. A. Hoysa	100.00
CSA Fraternal Life.....	5000.00
Mr. & Mrs. L. T. Collins.....	10.00
Dr. & Mrs. James Pelech	100.00

DARY IN MEMORIAM

K uctění památky manželky Ing. Štefana Papánka paní Elizabeth Papánkové věnují:

manželé A. Švehlíkovi	\$ 50.00
Rev. Rudolph a Ruth Shintay	50.00

Láska k bližnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce, ale nestačí mít k člověku jen tak zvaný milý cit — láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím v zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici boží!

Bořek Kašpárek z Clevelandu 75!

Mezi přáteli existuje typ lidí, kteří se nemění a nestárnou. Jedním z nich je náš skromný Bořek Kašpárek, který se 19. října v plném zdraví dožívá své pětasedmdesátky!

Upřímný Moravák, který hrával divadla a kabarety, psával články a pro národní zájmy připravoval jeviště na oslavy 28. října, dělal kulisy pro divadla, diplomy a plakátky. Mluví občas na českých radiových programech a je zapisovatel Krajského výboru v Clevelandu.

Svých 75 let vyplnil jen prací i když je nyní na penzi od Forda, pilně doma dělá na zahrádce a čte řadu čs. exilových časopisů a knížek. Zajel si do Austrálie, kde žije jeho dcerka Věrka a též do jeho rodné Moravy.

Zaslouží si poděkovat za jeho vzornou práci, kterou stále dělá. Málokdo má v sobě tolik vlastenectví jako náš Bořek, který stále podporuje a navštěvuje krajské podniky.

Vždyť stál v našich řadách v boji proti komunismu! Přejeme klidný odpočinek, hlavně hodně zdraví a spokojenosti do dalších let! I my přicházíme k narozeninám blahopřát našemu Bořkovi, který odešel z domova v roce 1948 a díky za jeho lásku k bližnímu. Tož, Bořku, hochu zlatý — zapomenout na Tebe je přece věcí nemožnou, ba co dím i bezbožnou.

— zp

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

436